

GENSCHEN WOORDE EN UITDRUKKINGEN

Deel XXVIII

Raak, raak,
nen twiedekker!

Gentse woorden & Uitdrukkingen

Bijien geschart...
en oetiekend deur

Eddy Levis & Gill. Van Geert

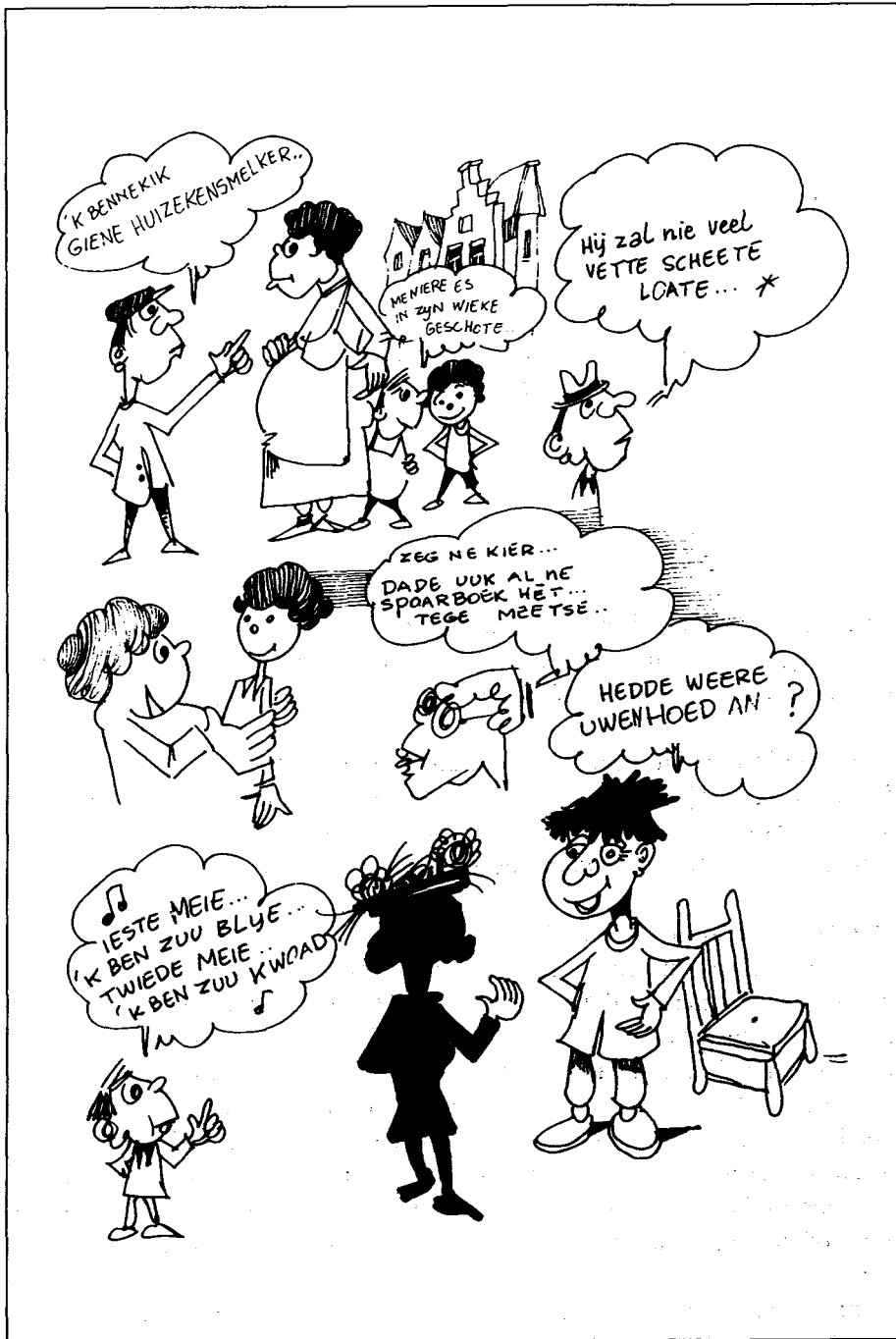
'k Bennekik giene huizekesmelker

Huizekesmelker wordt gezegd van iemand die veel kleine huisjes bezit, van wier opbrengst hij moet leven. Het melken staat hier voor de bewoners van de huisjes leegknippen door (bijna) woekerprijzen te vragen.

In de eerste helft van de 19de eeuw was het woningaanbod tegenover de sterke inwijking zodanig gering, dat men bij voorbaat verzekerd was de huisjes waar men had in geïnvesteerd, aan woekerprijzen te kunnen verhuren. Net als in de 18de eeuw bleef vooral de Gentse kleine burgerij (middenstanders, koop-

lieden, ondernemers) die zich toelieden op de speculatie in arbeiderswoningen, beluiken, huurkazernes, kwartierwoningen, cités en zelfs de zgn. "garnies", mansardes en kelders. De voornaamste reden waarom speculanten het beluik boven andere bouwvormen verkozen, was dat ze door hun onproductief binnenerf op deze wijze financieel rendabel te maken, tevens ontsnapten aan alle gemeentelijke bouwcontrole. (Guido Deseyn: Volkshuisvesting te Gent - 19de eeuw). Zie ook hoger plaat 13: "... en hulder voader es nen huizekesmelker.

DE STEKKERE: "Kende ni Speelman niede? Iéne van de rijkste manne van

Plaat 34

de stad, eigenirre van wel 75 huize."

SIES: "Wel tzuuzes! Kenne kik iéne die ter wel 100 ee; 'k hèn ze verleje joar nog helpe witte. Nog gien kleine kerwije."

DE STEKKERE: "Wie-j-ès dienen **huizekesmelkere?**" ("Oe èwer oe zotter", p. 7)

Meniere es in zijn wieke geschote

Syn.: Hij es g'affronteerd, hij es op zijn tiene getorte": Hij is beledigd, gegriefd, gekwetst.

Hij zal nie veel vette scheete loate

Syn.: " 't Zal giene vette zijn, 't es moar poverkes, men hèn 't niet vet, het goat er niet vet, hij zalter hem niet te vet aan lekke".

"Maer bij den andere denke mij en gaey' het ook zoo vet niet."

(Sysse-Panne, 1.8.1795)

Fig.: Hij zal er zich niet te veel profijt aan doen, 't zal niet zo best zijn.

Zegt ne kier dade uuk al ne spaarboek hêt tege meetse

Wordt tegen kinderen gezegd, maar is voor het oor van meter bestemd, om haar te laten horen dat ze moet "afschiete", iets moet geven, een gift moet doen.

Ieste mei 'k ben zuu blij, twiede meie 'k ben zuu kwoad

Socialistisch liedje dat op 1 mei wordt gezongen en slechts deze twee regels telt. Het wordt gezongen op twee regels van de Internationale: "Makkers ten laatsten male, - Tot de strijd ons geschaard".

Hedde weere uwen hoed an?

Syn.: Hedde op den azijn gezeete? Es u huishuure gevalle? Hedd'U adzuunmuile nan? Komde van d'Andzuunleie dan? Ge ziet er malgré uit (<Fr.: "malgré": tegen zijn zin). Hedde 't zuur an uwe naffel? Hedde were Uwen hoed op? Zijde niet goed gezind dan? Zijde mee U verkeerd bien uit U bedde gestapt? Sleept U muile (smoel, tote)? Hij es mee zijn gat uit zijn bedde gestapt. Zijnen hoed stoa schief. Zijn muile (tote, smoel) hang weere; tert er nie op hîn! Zijde weere viesgezind (viesgetroeteld). Hij hee zijnen hoed an mee brieë binders. Wat hondse hee't er U gebeete? Zijd'in Uwe neuze gebeete dan?": wordt gezegd of gevraagd aan personen die slecht gemutst zijn; die een rothumeur hebben.

Ook: "Ge zij moeilijk, ge zij lastig, slecht gezind, diffeciel (<Fr.: "difficile": moeilijk), ne vieze gast, ne vieze colson (<Fr.: "caleçon": onderbroek), ne vieze kadee, ne vieze coco, ne vieze compère (<Fr.: "compère": peter, vent, kerel), ne vieze kust-mijn-kluuten, ne vieze peere, ne vieze patriot, ne vieze kieskiedie

(<Fr.: "Qu'est-ce qu'il dit?": "Wat zegt hij?"), ne vieze schacht, ne vieze mostoarpot, ne viezen bruegel, ne vieze knoape, een vies man, een vieze meere, ne vieze krawat, ne vieze kwast, ne vieze kwibus, een vies model, een vieze muile, ne vieze kalant (: klant), de wereld droait teege zijn goeste, hij beziet iedereen mee een vies uuge, vies gemutst zijn, hij es in zijnen viezen uitzet, zijn klakke (mutse, zijnen hoed) stoat verkeerd, 't es ne viezekluut, 't es al vies-geweg bij hem, hij es in zijne vieze, 't es een viezekonte, hedde ziere in Uw hoar dan? Hij hee een vies hoar in, hij es mee een kwoad hoar opgestoan, hij hee zijn vieze muts'an, hij lupt mee een tote (smoel, muile, ...) gelijk een onweere, azuu een stuurmuile (: stuurs gezicht)-, azuu ne vieze petoater (- patat)."

"Myn kind, zoo moet gij U altyd verheugen in al u lyden, toonende een bly gelaet; want de stuermylen behaegen my niet." (Pelgrimagie, 2, 285, 1673)

"Waar is u tong? Wat's dit? my dunckt gy stueremylyt, Siet voor u eer mijn hand sich niet aen u vervuylt."

(Gecr. leersse, 6, 1718)

Zie ook plaat 3 & 19: "ik worde ne echte schiefzieker" en plaat 10: "Nen azijn-pisser, ikke?"
